

*Примак Т.С., студентка, гр. ООМ-2, факультет обліку і фінансів
Житомирського державного технологічного університету, м. Житомир
Науковий керівник: Замула І.В., д.е.н., проф.*

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ЕКОЛОГІЧНОЇ ЯКОСТІ ПРОДУКЦІЇ В УМОВАХ СТІЙКОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ

У зв'язку з стрімким погіршенням екологічного стану як в Україні, так і в світі сьогодні є дуже актуальною проблема екологічної якості продукції. Якість продукції визначає стиль нашого життя, складає соціальну, економічну й екологічну основу для успішного розвитку суспільства і людини. Тому, питання розробки системних заходів із переведення шкідливих з екологічного боку технологій на екологічно чисті та їх інвестиційного забезпечення посідає визначне місце в сучасній економіці. Також, у сучасних економічних умовах проблема якості всіх видів продукції є головною умовою збереження здоров'я людини. Виробництво продукції без вмісту шкідливих домішок за використанням лише органічних речовин є високовартісним. Але даний напрям дуже поширений в Німеччині, Швеції, Данії. В Україні на сьогодні орієнтація на підвищення екологічної якості продукції тільки набирає своїх обертів.

Одним з найважливіших факторів, що визначають успішність діяльності підприємства та забезпечення конкурентоспроможності його продукції є її висока якість, що повинна відповідати не лише національним, а й міжнародним стандартам. Екологічна якість продукції в першу чергу залежить від якості сировини і матеріалів, з якої вона виготовляється. За останні роки екологічна якість продукції в Україні, вимагає бажати кращого. Саме тому для виходу на міжнародні ринки збуту і забезпечення високої конкурентоспроможності продукції на національних ринках, необхідно постійно її підвищувати. Одним із найважливіших напрямків інтенсивного розвитку економіки, джерелом ефективності суспільного виробництва, економічного зростання є екологічна якість продукції. У ринковій економіці проблема екологічної якості є найважливішим фактором підвищення рівня життя, економічної, соціальної й екологічної безпеки.

Таким чином, конкурентоспроможність продукції підприємства необхідно оцінювати, як за національними, так і згідно з міжнародними стандартами та вимогами екологічної якості продукції. Досить важко сформулювати однозначно визначення якості, воно є одним з найскладніших, серед тих, що досліджуються вченими-науковцями. Під якість продукції розуміють сукупність її властивостей, які зумовлюють рівень здатності задовольняти певні потреби споживачів відповідно до їх призначення. Також якість можна охарактеризувати як сукупність характерних форм, зовнішнього вигляду й умов застосування, якими повинні бути наділені товари відповідно до свого призначення. Вище перелічені елементи визначають вимоги до якості виробу, які конкретно закладені на етапі проектування в технічній характеристиці виробу, в конструкторській документації, в технічних умовах, що передбачають якість сировини, розміри тощо. Важливим напрямом дослідження екологічної якості продукції є витрати на екологічну якість продукції, що є об'єктом бухгалтерського обліку. Впровадження та організація налагодженої системи обліку та контролю витрат на екологічну якість продукції сприяє прийняттю обґрунтованих та ефективних управлінських рішень. Дані рішення дозволять оптимізувати витрати на екологічну якість продукції при цьому не знижуючи її якість. Враховуючи відсутність чіткого нормативного регулювання в Україні витрат на екологічну якість продукції, процес організації їх обліку є не простим процесом і вимагає особливої уваги. Такі витрати виникають на будь-якому підприємстві але загальноприйнятої методики їх визначення і виокремлення з інших витрат не існує. В результаті відсутності єдиного підходу до організації обліку витрат на екологічну якість продукції кожне підприємство організовує облік на власний розсуд. На нашу думку, доцільно облік витрат на екологічну якість продукції вести на окремому субрахунку 914 «Витрати на екологічну якість», відкритому до рахунка 91 «Загальновиробничі витрати». Також, до складу витрат на підтвердження та поліпшення екологічної якості пропонуємо відносити: - витрати на маркетингові дослідження; - виплати зі сертифікації продукції; - оплату за розробку та оцінку вартості системи екологічної якості; - витрати на метрологічне забезпечення виробництва та оцінку екологічної якості продукції; - витрати на заробітну плату та нарахування на заробітну плату персоналу, який займається оприбуткуванням і визначенням екологічної якості придбаних товарів; - витрати на перевірку зразків продукції; - витрати, пов'язані із навчанням персоналу щодо екологічної якості.

Отже, недостатнє висвітлення екологічних проблем в обліковому аспекті спричиняє виключення ролі бухгалтерського обліку в процесі реалізації положень концепції стійкого розвитку економіки. Екологічна якість продукції є не лише важливим чинником підвищення рівня життя населення, а й перспективою розвитку підприємства. Тому, дуже важливо приділяти окрему увагу екологічній якості продукції. Бухгалтерський облік витрат на екологічну якість продукції є джерелом інформації для управлінських рішень, але існуючий в Україні порядок організації бухгалтерського обліку не забезпечує надання необхідної інформації для управління екологічною якістю продукції.